

EVA

www.eva-beweegt.nl • info@eva-beweegt.nl

Bert's column december 2011

GEMEENTELIJKE BELASTINGEN NIET MEER, MAAR ANDERS door Bert Euser

Aan het eind van 2011 heeft NRC/Handelsblad een onderzoek gehouden onder wethouders van financiën over o.a. het heffen van meer gemeentelijke belastingen. Als portefeuillehouder in onze gemeente heb ik daar graag aan deelgenomen. Één van de uitkomsten was dat tweederde van de deelnemers meer mogelijkheden wilde voor gemeenten om belasting te heffen. Deze wat ongelukkige formulering leidde op diverse sites al tot negatieve reacties van burgers, die vonden dat zij al voldoende door de rijksbelastingen werden geplukt. Burgers passen er voor om in de toekomst niet alleen door de rijkskater, maar ook nog eens door de lokale hond te worden gebeten.

Onnodig te melden, dat ik bij de groep behoor die meer ruimte wil voor lokale belastingheffing. In het verleden was ik al niet erg gelukkig met het populistische besluit van het paarse kabinet om de OZB voor de huurder te schrappen. Het is namelijk onlogisch, dat wanneer rijk en provincie taken overdragen aan gemeenten, dat de verantwoordelijkheden, beleidsruimte en middelen niet volledig meekomen. Bij die middelen behoort ook de mogelijkheid om lokaal belastingen te heffen. Het gaat er dan wat Nederland Lokaal betreft niet om de totale belastingdruk voor de burger te verhogen, maar om tot een herverdeling te komen van belastingopbrengsten tussen rijk en provincies enerzijds en gemeenten anderzijds.

Het belang voor de burger is dat deze tenminste elke vier jaar de politieke partijen kan beoordelen op de wijze waarop deze met de belastopbrengsten omgaan, m.a.w. welke balans er gevonden is tussen maatschappelijke voorzieningen en de hoogte van de gemeentelijke belastingen. Elke gemeente kan hierbij eigen keuzen maken. Met zijn stem kan de kiezer het lokale beleid steunen of juist laten vallen. De afstand tussen burger en bestuur op landelijk niveau is te groot om hetzelfde effect te bereiken.

De landelijke politiek geeft weinig blijk van vertrouwen in gemeenten, want de neiging is heel sterk om wel de financiële lasten te verleggen naar gemeenten, maar de beleidsruimte voor de uitvoering maar zeer ten dele over te dragen. Als illustratie hiervan moge dienen de moties die tijdens de behandeling van de decentralisatie jeugdzorg – die het overigens geen van alle hebben gehaald – werden ingediend, met de bedoeling om de bevoegdheden en beleidsruimte van gemeenten sterk in te perken. Het huidige systeem betekent het rondpompen van tientallen miljarden euro's, waardoor de landelijke politiek grip probeert te houden op zaken die beter aan (coöperaties van) burgers en aan professionals van maatschappelijke organisaties en soms ook aan de markt kunnen worden overgelaten.

Aanpassingen van onze verzorgingsstaat zullen er toe moeten leiden, dat beslissingen weer worden teruggelagd bij de burger (in de rol van ouder/leerling, patiënt, woonconsument, etc.). Dit betekent dat

de schaalgrootte afneemt en dus heel veel bureaucratie met dure managementlagen kan worden uitgesneden, terwijl ook de afstand tussen burger en bestuur kleiner wordt. Hierdoor zal het draagvlak van beleid en uitvoering onder burgers kunnen toenemen en de sociale samenhang in lokale gemeenschappen worden versterkt. Het rijk gaat zich dan bezig houden met die taken welke echt op landelijk niveau behoren plaats te vinden, zoals rijksfinanciën, economische structuur, fysieke infrastructuur, buitenlands beleid, etc. Dit betekent dat er daardoor tientallen miljarden euro's minder worden uitgegeven en de rijksbelastingen kunnen worden verlaagd. Voor de gedecentraliseerde taken, die veelal voor lagere kosten kunnen worden uitgevoerd, zullen dan naar rato minder gemeentelijke belastingen worden geheven.

Voor de burger betekent dit alles vergroting van de keuzevrijheid, meer eigen verantwoordelijkheid en meer sociale samenhang in gemeenten en gemeenschappen. Eigen gemeentelijke belastingen, gekoppeld aan verandering van de verzorgingsstaat leiden niet tot meer belasting voor de burger, maar tot een andere en betere samenleving.

